

สบู่ดำลูกผสม (*Jatropha hybrid*)

พันธุ์สุชาติ-เคยู

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ที่อยู่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-579-5578

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

สบู่ดำ พันธุ์สุชาติ-เคยู เกิดจากความร่วมมือภายใต้โครงการการวิจัยและพัฒนาเพิ่มผลผลิตของสบู่ดำเพื่อเป็นแหล่งพลังงานทดแทนในอนาคตระหว่างภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตรกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ร่วมกับบริษัท โพรเทคเตอร์ นิเวทริซัน (ประเทศไทย) จำกัดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพันธุ์สบู่ดำให้มีผลผลิตสูงต่อพื้นที่ เพิ่มมูลค่าและศักยภาพในการผลิตสบู่ดำสำหรับใช้เป็นอาหารสัตว์และแหล่งพลังงานทดแทนในอนาคต โดยการผสมพันธุ์ระหว่างสบู่ดำสายพันธุ์จากประเทศเม็กซิโกกับสบู่ดำสายพันธุ์ประเทศไทย จากการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า ลูกผสมระหว่างสายพันธุ์จากประเทศเม็กซิโกต้นที่ 8 (M8) กับสายพันธุ์ชยันนาท (CN) ให้ผลผลิตสูงกว่าสายพันธุ์พ่อแม่และคู่ผสมอื่น ๆ จึงได้ขยายพันธุ์ด้วยวิธีปักชำ เพื่อทำการปลูกทดสอบและเปรียบเทียบกับสบู่ดำสายพันธุ์ไทยและสายพันธุ์จากต่างประเทศที่ใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ในการปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำ

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย สบู่ดำ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Jatropha hybrid* วงศ์ Eupobiaceae
พืชน้ำมัน ไม้ต้นขนาดเล็ก

ราก ต้นแรกที่เกิดจากการเพาะเมล็ด มีระบบรากแก้ว (tap root system) ซึ่งหยั่งลึกลงไปใต้ดิน และมีรากแขนง (lateral root) เจริญออกมาจากรากแก้วตามลำดับ หากขยายพันธุ์ด้วยท่อนพันธุ์ (cutting) จะเป็นรากพิเศษ (adventitious root)

ต้น โคนลำต้นมีสีน้ำตาลอ่อน ส่วนปลายสีเขียวเมื่ออายุ 1 ปี สามารถขยายพันธุ์เป็นท่อนพันธุ์ด้วยวิธีปักชำได้ พบว่า ลำต้นอายุ 1 ปี มีเส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้นเฉลี่ย 3 – 5 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 100 – 180 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูง 165 – 200 เซนติเมตร กิ่งก้านประกอบด้วย 3 – 5 กิ่งหลัก (primary branch) และ 7 – 12 กิ่งย่อย (secondary branch)

ใบ	ใบเดี่ยว (simple leaf) เรียงเวียน (spiral) ใบอ่อนมีสีแดงอมม่วง ใบเ้า 4 แฉก แผ่นใบกว้างประมาณ 9 - 16 เซนติเมตร ยาว 10 - 15 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม (acuminate) โคนใบรูปหัวใจ (cordate) การเรียงตัวของเส้นใบแบบร่างแห (netted) ก้านใบส่วนที่ติดกับลำต้นและแผ่นใบมีสีแดง บริเวณส่วนกลางมีสีเขียว ก้านใบยาวประมาณ 7 - 12 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกแยกเพศร่วมต้น (monoecious plant) ช่อดอกแบบช่อกระจุกสองด้าน (compound dichasium) ช่อดอกยาวประมาณ 8 - 10 เซนติเมตร ดอกย่อยรูปกงล้อ (rotate) ดอกเพศเมียมีประมาณ 8 - 13 ดอก เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 - 0.9 เซนติเมตร ดอกเพศผู้มีประมาณ 140 - 180 ดอก เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.4 - 0.8 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง (sepal) สีเขียวอ่อน กลีบดอก (petal) 5 กลีบ สีขาว ดอกเพศเมียมีรังไข่เหนือวงกลีบ (superior ovary) มีลักษณะเป็น 3 พู
ผล/เมล็ด	ผลแบบผลแห้งแก่แล้วแตก มีจำนวนผล 7 - 13 ผลต่อช่อ แต่ละผลมี 2 - 3 เมล็ด
ลักษณะอื่น ๆ	ผลจะเริ่มสุกแก่เป็นสีเหลืองประมาณ 40 - 45 วันหลังจากดอกบาน เก็บเกี่ยวที่อายุประมาณ 60 วันหลังดอกบาน

สบู่ดำลูกผสม พันธุ์สุชาติ-เคยู